

Ghid de Orientare școlară

1. Ce este orientarea școlară?

Orientarea școlară este procesul prin care elevii sunt îndrumați, pentru continuarea studiilor, către un profil de studiu și/sau o instituție de învățământ (liceu, școală profesională, școală postliceală, facultate) potrivită intereselor și abilităților lor (profilul vocațional).

2. Cui i se adresează activitatea de orientare școlară?

Principalii beneficiari ai activității de orientare școlară sunt elevii din clasele de final de ciclu de învățământ: VII - VIII și XI - XII.

Orientarea școlară a elevilor de clasa a IV-a este la fel de importantă, mai ales în cazul acelor elevi care optează pentru un profil de studiu care necesită aptitudini cognitive sau non-cognitive specifice (de exemplu: profil arte, profil sportiv).

3. În ce constă procesul de orientare școlară?

Ca orice proces, orientarea școlară presupune parcurgerea mai multor **etape**, într-o ordine deloc întâmplătoare. Pentru ca demersul de orientare școlară să își atingă scopul (identificarea profilului de studiu care valorifică cel mai bine potențialul și preferințele elevului), primul și cel mai important pas pe care trebuie să-l facem îl reprezintă conturarea profilului vocațional, adică **autocunoașterea**.

✚ Ce presupune autocunoașterea?

Autocunoașterea se referă la identificarea caracteristicilor personale relevante pentru alegerile legate de carieră: abilitățile (cognitive și non-cognitive), interesele vocaționale și valorile profesionale.

✚ Cum poate fi realizată autocunoașterea?

Autocunoașterea poate fi realizată prin două tipuri de instrumente:

(1) Chestionare de autoevaluare

- ✓ Autoevaluarea se realizează prin chestionare de investigare a: abilităților cognitive, abilităților non-cognitive, intereselor vocaționale și valorilor profesionale.
- ✓ Acest tip de chestionare scot în evidență modul în care persoana care le completează se percepe pe sine. Rezultatele obținute în urma autoevaluării trebuie interpretate din această perspectivă.
- ✓ Cele mai utilizate chestionare de autoevaluare sunt cele de tip Holland (pentru autoevaluarea intereselor vocaționale), alături de chestionarele de investigare a valorilor profesionale.
- ✓ Instrucțiunile de completare a chestionarelor de autoevaluare sunt formulate în termeni accesibili, astfel încât nu necesită prezența/intervenția consilierului.

(2) Instrumente psihometrice*

- ✓ Testele de evaluare a abilităților cognitive fac parte din categoria instrumentelor psihometrice utilizate în consilierea carierei. Aplicarea acestora oferă o imagine obiectivă asupra potențialului cognitiv al elevului.

---

* Testele psihometrice pot fi utilizate doar de către consilierii licențiați în psihologie.

✚ Care este rezultatul etapei de autocunoaștere?

Rezultatul etapei de autocunoaștere este *profilul vocațional* al elevului, conturat pe baza rezultatelor obținute la chestionarele de autoevaluare și, după caz, la testele psihometrice.

Profilul vocațional oferă o imagine asupra nivelului de dezvoltare a abilităților cognitive și non-cognitive, intereselor vocaționale și valorilor profesionale ale elevului.

 Vezi [exemplu de profil vocațional](#)

Identificarea alternativelor educaționale potrivite este a doua etapă a procesului de orientare școlară.

✚ În ce constă etapa de potrivire?

Potrivirea constă în compararea profilului vocațional al elevului cu profilul opțiunii școlare alese.

Potrivirea se poate realiza comparând:

- nivelul abilităților obținute de către elev (în urma completării chestionarelor/testelor și incluse în profilul vocațional) cu nivelul minim al abilităților solicitat de opțiunea școlară a elevului
- interesele vocaționale ale elevului cu interesele relevante pentru o anumită opțiune școlară

Acest pas, deosebit de important pentru procesul de orientare școlară, necesită informații despre:

- profilul vocațional al elevului
- profilele de studiu disponibile în sistemul de învățământ preuniversitar (licee, școli profesionale, școli postliceale)
- specializările de studiu din sistemul de învățământ universitar (facultăți)

 Vezi [exemplu de potrivire profil vocațional - alternative educaționale cu studii medii](#)

Vezi [exemplu de potrivire profil vocațional - alternative educaționale cu studii superioare](#)

Instrumetele avansate de consiliere în carieră (vezi [platforma CCPonline](#)) permit realizarea comparației cu oricare dintre opțiunile școlare care prezintă interes.

 Vezi [exemplu de comparație profil vocațional - opțiune școlară cu studii medii](#) (liceu)

Vezi [exemplu de comparație profil vocațional - opțiune școlară cu studii superioare](#) (facultate)

Etapa de **explorare a alternativelor educaționale** pune accent pe analiza ofertei de școlarizare din sistemul național de învățământ.

✚ Ce resurse sunt necesare pentru realizarea acestei etape?

Asistarea elevului în analiza ofertei de școlarizare necesită:

- descrieri ale profilelor și specializărilor de studiu la nivel preuniversitar și universitar, astfel încât elevii să aibă acces la informații privind: disciplinele studiate în cadrul unui profil/specializare, abilitățile și interesele specifice, traseele educaționale prin care se ajunge la practicarea diferitelor ocupații

 Vezi [exemplu de descriere a unei opțiuni școlare](#)

- baze de date cu rețeaua tuturor unităților din sistemul de învățământ preuniversitar și universitar

 Vezi [exemplu de bază de date cu ofertele școlare](#) (inclusiv mediile de admitere pe ultimii 3 ani)

✚ Care este rezultatul etapei de explorare a alternativelor educaționale?

Parcurgerea acestei etape oferă elevului o imagine informată asupra alternativelor de școlarizare pe care le are la dispoziție și este un pas important în planificarea carierei.

Consilierea și planificarea încheie procesul, fiind ultimul pas al unui demers standard de orientare școlară.

✚ Care este specificul etapei de consiliere și planificare în procesul de orientare școlară?

În această etapă sunt valorificate informațiile privind: *profilul vocațional, rezultatele potrivirilor cu opțiunile școlare și alternativele educaționale recomandate*. Pe baza acestora, elevul este asistat și sprijinit în:

- autocunoaștere (în sensul de a-și înțelege profilul vocațional și de a interpreta corect rezultatele obținute la chestionarele/testele efectuate)
- elaborarea unui plan de dezvoltare a abilităților insuficient dezvoltate comparativ cu cerințele unui anumit profil de studiu sau a unei specializări (ce ar trebui să facă pentru a avea succes în opțiunea școlară pe care o vizează)
- cristalizarea intereselor vocaționale
- formularea obiectivelor de carieră specifice vârstei și etapei de școlarizare în care se află
- identificarea traseelor de școlarizare potrivite opțiunilor sale
- planificarea pașilor necesari pentru atingerea obiectivelor stabilite

Vezi [exemplu de plan de consiliere](#)

Schematic, procesul de orientare școlară poate fi redat astfel:

Pasul 1: Cine sunt?

↳ **Etapa 1: Autocunoaștere**

Evaluarea caracteristicilor personale

Chestionare de:

- abilități cognitive
- abilități non-cognitive
- interese vocaționale
- valori profesionale

Teste psihometrice

Rezultat:

- Profil vocațional [vezi exemplu PV](#)

Pasul 2: Ce mi se potrivește?

↳ **Etapa 2: Potrivire**

Alternative educaționale

Descrieri ale profilelor/ specializărilor de studiu din învățământul preuniversitar și universitar.

Rezultat:

- Opțiuni educaționale potrivite [vezi exemplu](#)

Pasul 3: Ce să aleg?

↳ **Etapa 3: Explorare**

Oferta educațională

Rețeaua națională a unităților de învățământ la nivel preuniversitar și universitar.

Rezultat:

- Informații privind alternativele de școlarizare [vezi exemplu descriție educațională](#)

Pasul 4: Ce trebuie să fac?

↳ **Etapa 4: Consiliere**

Planificarea carierei

Stabilirea scopului și obiectivelor de carieră

Rezultat:

- Obiective de carieră
- Plan de acțiune [vezi exemplu plan de consiliere](#)

4. Ce resurse sunt necesare pentru implementarea procesului de orientare școlară?

Fiecare etapă a procesului de orientare școlară necesită resurse specifice, și anume:

- ✓ în etapa de autocunoaștere sunt necesare instrumente adecvate acestui scop, care pot fi: chestionare de autoevaluare și teste psihometrice (vezi *Cum poate fi realizată autocunoașterea?*)
- ✓ informații/descreri ale profilelor și specializărilor de studiu - necesare în etapa de potrivire
- ✓ baze de date cu rețeaua națională a unităților de învățământ la nivel preuniversitar și universitar - pentru etapa de explorare și toate informațiile relevante aferente
- ✓ resurse teoretice și practice (ghiduri, fișe de lucru) - utile în etapa de consiliere și planificare a carierei

Vezi [exemplu de fișă de lucru](#)

Cel mai eficient mod de implementare a serviciilor de orientare și consiliere școlară este prin intermediul unei [platforme online](#) care integrează toate resursele necesare parcurgerii întregului proces.